

İlmin Işığında Dünyevî ve Uhrevî Menfaatler

el-Hamdülillahi rabbil alemine hamden kesiran tayyiben mübareken fih. Ala külli halin ve küllü hiyn. Esselatu vesselamu ala seyyidil Evveline vel ahirin. Muhammed'inil Mustafa ve Ala âlihî ve sahibihî ve men tebihu bi ihsânin ila yevmil din.

Emma b'ad.

Fe-kâle Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem:

İbni Abbas radıyallâhu anhümâ'dan rivayet olunmuş. Efendimiz sallallahu aleyhi ve sellem buyurmuşlar ki:

Ela uallimuke hasanatin? Ben sana birkaç haslet öğreteyim. Dikkat et, uyanık ol, evde ezberle bunları.

Yenfeukellahu bihinn. Bunlarla Allah seni menfaatlendirsin. Bunları öğren de bunlara sahip ol da Allah seni bunlarla menfaatlendirsin. Hem dünyevî menfaatlere dahil ol hem sevaplara dahil ol. Hem

dünyada rahat et hem âhirette ecr-i sevaba, mükâfata nâil ol, demek yani.

Ama Allahu Teâlâ Hazretlerinin emrettiği her şeyde, her işte uhrevî menfaat, âhirete ait menfaat olduğu gibi aynı zamanda insanların dünyasına da faydası vardır. Neyi emretmişse hem dünya için faydalıdır hem âhîret için faydalıdır.

İnsan Allah'ın emirlerini, dinin emirlerini tutarsa hem dünyada aziz ve bahtiyar olur. Hem âhirette aziz ve bahtiyar olur. İki cihanda saadete erer, iki cihanda nimete mazhar olur. Onun için Mehmet Zihni Efendi ilmihal kitabı yazmış. Üstüne Nimeti İslâm demiş. Yani En büyük nimet olan İslâm. Ondan büyük nimet olmaz. Çünkü hem dünyada bahtiyar ediyor hem âhirette.

İnsan iyi bir müslüman olduğu zaman dünyası bütün bu insanların dünyasından daha iyi olur. Tam iyi bir müslüman olarak yaşadığı zaman. İyi bir müslüman olmadığı

zaman, olamadığı nispette, dünyası da karışık olur, üzüntüler olur. İleride anlar keşke öyle yapmasaymışım. Bak Allah'ın emrini tutmadım, günah işledim. Resûlullah'ın sünnetine uymadım bid'at işledim. Ondan böyle oldu, diye. Sonunda mutlaka pişman olur.

Cenab-ı Hak bir şeyi emretmişse insanlara mutlaka faydası vardır. Bir şeyi yasak eylemişse Mutlaka insanlara zararı vardır da ondan yasak eylemiştir. Misal içkiyi yasak etmiş, zarar var. Domuz etini yasak etmiş, zarar var. Zararlı olan şeyleri yasak etmiştir faydalı olan şeyleri emretmiştir.

İslâm'ın beş ana amacı vardır. Birisi insanın imanını korumak, düzenlemek. Kafasını, kalbini Allah'ın sevdiği razı olduğu imana sahip etmek. Bir, imanı korumak. İkincisi, bedeni korumak. İslâm'ın bütün emirlerine bedeni korumak vardır. Ona zarar vermeme vardır. Sağlık kazandırma vardır. Yani sağlığına, bedenine faydası vardır İslâma göre. Oruç tutar sağlık bulur.

Gece teheccüd namazına kalkar, sağlık bulur. Abdest alır, sağlık bulur. Her Őeyinde bedenine bakar İslâm. Sonra malı da korumayı esas almıştır İslâm. Mala zarar verilmez. İnsan kendi malını bile tahrip edemez İslâm'da. Zarar vermek yoktur öyle. Birisi zarar verdiğinde, onun malını yok ederek zarara karŐılık vermek de yoktur.

Mesela bir köylüye öteki düşmanı düşmanlık için gitti. Onun harmanını yaktı. Kaçarken onu gördü uzaktan ama ispat edemiyor. Tamam o yaktı. Ben de giderim onun harmanını yakarım, diyemez. Çünkü harmanın bir kabahati yok, buğdayın bir kabahati yok, samanın bir kabahati yok. Adamın kabahati var. O benim evimi yıktı, ben de onun evini yıkarım. Olmaz. O benim canımı kırdı, ben de onun camını kırarım. Olmaz. İslâm'da yasaktır. İslâm yapılmıŐ mala değer verir. Onu da korur.

Sonra İslâm akli da korur. Akla zarar veren her Şeyi yasaklamıştır. Esrar, afyon, hap Bazen böyle haplar atarlar, adlarını

bilmiyorum hangisi olduğunu. Yutunca akli uyuşuyormuş insanın. İçki, şarap, rakı, votka, cinsi, adı ne olursa olsun akli engelleyen, akli gideren her şeyi de yasaklamıştır. Nesli de korumayı esas almıştır. Evliliği helal kılınmıştır, neslin bozulmasına haram kılınmıştır. Anası babası belli olmayan çocuk ortaya çıkmasını diye de düğünde nikahla evlenme hususunu korumuştur. Öyle gelişigüzel ormandaki hayvanlar gibi değildir yani neslin üremesi. İslâm'ın amaçları çok yücedir. Çok güzeldir, hem dünyaya aittir hem de âhirete aittir menfaatleri.

Ben de sana, İbni Abbas râvisi olduğuna göre Abdullah b. Abbas radiyallâhu anhümâ, bazı şeyler öğreteyim, birkaç haslet öğreteyim, diyor Peygamber Efendimiz. Onları yap, onlara sahip ol da Allah seni menfaatlendirsin. Yani menfaatli bir kul ol hem dünyada hem âhirette rahat et.

O halde biz de kulaklarımızı açalım, can kulağıyla dinleyelim. Aklımızda tutalım

bunları, bu tavsiye ettiği Őeylere sahip olalım, biz de menfaatlenelim. Bizim de dñnyamız, âhiretimiz iyi olsun. Ondan sonra buyuruyor ki: " Sana ilim öğrenmeyi vasiyet ederim, tavsiye ederim." İlim öğrenmek senin vazifen olsun, boynunun borcu olsun. Önemli bir işin olsun ilim öğrenmek.

İlim öğrenmek en güzel mektepte olur çünkü üstad da öyle yapmış. İلمي, en iyi bilen insan öğretir. Ama ilmi öğrenmenin yolları çoktur. İnsan kendi kendine kitap okuyarak da ilim öğrenebilir. Etrafına dikkatli bakarsa oradan da ilim öğrenir. Kuşlara bakar, kedilere bakar, her baktığı yerden ibret çıkartır. Oradan kendisini düzeltebilir.

Evliyâdan birisi kediye bakmış, farenin tıkırtısını duyup deliğin karşısında böyle pür dikkat, kıpırdamadan saatlerce duruyor. Őuna bak, ne sabır işi! Başarmak için ne kadar bekliyor. Deliğe nasıl pür dikkat bakıyor. Nasıl gözlerini kapatmıyor, uymuyor, diye onlardan ibret almış.

Horoza bakarsın, "Aferin, Şu hayvana bak. Hayvan olmasına rağmen cömertliğine bak." Yemi görüyor, gagasıyla onu yer gibi yapıyor. Toprağı vuruyor, tavukları çağırıyor. Tavuklar da horoz gık dedi mi pıtır pıtır oraya koşarlar, kanatlarını çırparak. Ondan sonra sık sık vurduğu yere bakarlar orada yem var. O yemi yerler. Yemez yedirir. Ne Cömert mahluk. Nasıl bakıyor bak ailesine. Çocuklarına nasıl koruyor. İbret alır insan.

Her mahluktan ibret alabilir. Çevresindeki her olaydan bir Şey öğrenebilir. Dikkat ederse. Ama en iyisi mütehassıs, uzman, üstaddan öğrenmek. Çünkü işe kestirmeden götürür üstat. Saatlerce, günlerce kafa yorup anlayamadığı Şeyi kolayca anlatır. Bak orada sen yanlış görüyorsun, onu öyle tutma, bunu böyle yap. Onun için çırakları usta yetiştirir. İlim de öğretir, büyük üstad oturdu mu konuyu bir anlatır herkes anlar.

Mesleğini iyi bilen çok güzel anlatır. Bilmeyen karşındaki anlamaz. "Bu adam bu kadar anlattı ama ne demek istedi. Kafam almadı, anlamadım kardeşim. Sen anladın mı? Vallahi ben de anlamadım." Neden? Adamın, söyleyenin kafası karışık zaten. Bir şeyler anlaşılmamışsa söyleyen onu tam düşünememişse ondan.

Bazen bir kitabı okursunuz okursunuz. Benim öyle başıma çok geldi. Hiçbir şey anlaşılmıyor. Allah Allah neden? Yazar üstad bir yazar değil, acemi, konusunu anlatamamış. Üstat geçer tahtaya. İki kelimeyle anlatır. "Bu böyle miydi ya, anladım." Neden? Üstad iyi öğretti. En iyisi iyi bir üstada yanaşıp ondan öğrenmek. Böyle ilim erbabı insanları da aramalı, bulmalı, yanlarında seyahat etmeli, yanlarında kalmalı, o kadar önemlidir.

Çünkü kitaplarla uğraşacağım, bulacağım bu ne demektir? Tarlaya ekeceğim buğdayı, alacağım demektir. Tarlayı ekeceğim. Buğdayı istihdam edeceğim. Ondan

sonra öğüteceğim, su katacağım, pişireceğim, ondan sonra yiyeceğim. Şurada fırın var. Attı işte fırına. Hazır ekmek, tatlı, çörekli, gayet güzel, iyi, pişkin. Çünkü o üstat. İşte hazır hâle getirmiş. Üstat ilmi hazır hâle getirir. Pişirilmiş kabak gibi talebenin önüne koyar. Halleder. Öyle olmazsa insan kendi kendine yanlış öğrenir, yemeği yakar. Zıyan eder, bitiremez, hamur bırakır falan. Bunun gibi. En iyisi, iyi bir üstat buldun mu, kıymetini bilip ondan bildiği ilmi öğrenmek.

Bizim eski usulde alim öğrettiğinde icazetnâme verir. Yani diploma verir. Yazar, "Ben falancadan filancadan öğrendiğim şu ilmi şu talebeme öğrettim. O da tam öğrendi. Tasdik ediyorum." Evet o bu ilmi biliyor. Ve başkasına da öğretebilir, diye icazetnâme verir.

Ankara'da bir iyi imam bizim mahalleye tayin oldu. Adam gönül erbabı, iyi bir insan, iyi bir imam. Ama konuşurken ağzı yamuluyor. Biraz böyle yamuluyor ağzı.

Cemaat de demedi ağızı yamuk diye. Ama ilmi güzel. Yani yamukluğu da konuşurken yüzü öyle yani. Herhangi bir şey değil de öyle yamultarak konuşuyor. Ne yapalım, onun da yaratılışı öyle. Yüzünün hâli öyle. Ama güzel anlatıyor, tane tane anlatıyor. Bilerek anlatıyor, önüne kitabı koyuyor. Kelime kelime iyi anlatıyor. Baktım, maşa-allah hoşuma gitti.

Bu cemaate faydalı oluyor konuşmaların, bir de şu kitabı okutsan olmaz mı, dedim. "Hocam." dedi. Boynunu büktü, "Özür dilerim, okutamam." dedi. Halbuki okunabilecek bilgiye sahip, biliyorum ben yani. Önüne kitabı alacak, onu okutacak. Okutamam, dedi. Niye, yaparsın. Niye okutamazsın? "O kitabı okutmaya icazetnâmem yok." dedi. İcazetnâmesiz konuşmuyor. Ölmüş artık, bizde kalmamış icazetnâme duygusu bu asırda. Halbuki eskiden hep bu böyleydi. Yani icazetnâme almadan, bir kimse,

bir kitabı okuyup okutamazdı. Müellifinden, yazarından imzalı taze icazetnâme, diploma almadan o kitabı okutamazdı.

Şimdi herkes önüne gelen kitabı açıyor, okuyor. Yanlış kitap okutulmaz. Veya kitap doğru da yanlış basılmış. Baskısından çıkartılmış. Mesela şu Diyanet'in dergisi. Üstteki sayfaları kıyırdım ben, 6'sından 14'üne atlıyorum. Öteki sayfalar ciltlenmemiş mi nedir. Baktım, tersine gidiyor. 14'ten 1 sayfa daha kaldırılıyorsa 13. Bir sayfa atlıyorsun 12, 11 diye 1'e kadar geri gidiyor. Ondan sonraki sayfaya çeviriyorum, yine bir atlamış ileriye. Ondan sonra yine geriye gidiyor. Yanlış basılmış.

Şimdi okutulan kitap, tamam, falanca'nın kitabı. Ama tam mı, atlamalı mı? Satır satır, kelime kelime düzeltirler de hocasının önünde, ondan sonra hocası o kitaba da imza atardı. Bu kitap tamam. Benim kitabımdır, eksiği fazlası yoktur diye. O kadar önemliydi icazetnâme. Ben bu kitabı yazan insana okudum, mukabelede ettim. O da

bana müsaade etti ki icâzet, mukabele kaydı olurdu eski yazılan kitaplarda.

Medine-i Münevvere'den bir Türkistanlı geldi İstanbul'a. "Benim, Buhârî şehrine kadar İmam Buhârî'ye kadar 3 yolla senedim, icazetnâmem var." dedi. Bilmem Delailü'l-Hayrat'a şu kadar icazetnâmem var, falanca kitaptan icazetnâmem var, dedi. Hepsi icazetnâmeli. Türkistan'da ilim ciddi önemliymiş yani. Bu zamana kadar da devam etmiş.

Şimdi millet unutmuş bile bunu; kitabı alıyor, okutuyor. Okutamazsın. Müellifin izni var mı? Basılan tam ve yazdığı gibi mi Benim kitaplarım basılıyor. Bazısında ciddi âyetler, hadisler, sayfalar, kelimeler yanlış yazılmış. Yani baskı iyi yapılmamış. Basan kimse bakmamış. Ben bazen benim kitaba bakıyorum, kontrol ediyorum. Karşıma bir kitap koyuyorlar, kitabınız basılmış. Benim haberim yok, ben basmadım. Basıvermiş birisi. İcazetnâme çok önemli.

Sonuç itibariyle, bu hadîs-i şerîfte Peygamber Efendimiz bizi ilim öğrenmeye teşvik ediyor. Herkes ilim öğrenecek. Nasıl öğrenecek? Açar bir kitabı okur. Kütüphane-sinde bir sürü kitap var. Ama en iyisini hocadan alır. Hoca yoksa hocayı çağırırsın. Hoca insana; havadan, sudan, güneşten, gıdadan, sağlıktan daha önemlidir. Hayattan daha önemlidir. Çünkü Hoca insana İslâm'ı öğretir, doğruyu öğretir. İmanı öğretir, akideyi doğru öğretir. Sapık bir insan olmaz. Çok önemli iyi, salih bir hoca, çok iyi. "Sana ilmi tavsiye ederim." diyor İbni Abbas radi-yallâhu anhümâ'ya. Tavsiye ettiği kişiye olmalı râvi o çünkü.

"Sana ilmi tavsiye ederim, ilim öğren." Biz de öğreneceğiz. Yaşımız ne olursa olsun, her gün biraz bu kitaplardan okuyacağız. Elimize kağıdı kalemi alacağız, anlamadığımız yerde soracağız. Geçen gün bir kardeşimiz cebinden kağıt çıkardı. Katlanmış kağıt. Ben de ne oluyor, falan dedim. Oraya iki tane hadîs-i şerîf yazmış. Hocam

ben bunları hiç anlamadım, dedi. İzah eder misiniz, dedi. İyi soru sordu yani. Oturaklı iyi soru -herkes iyi soru soramaz-. Biz de cevabını bildiğimiz kadar söyledik. Demek ki ilim öğreneceğiz. Bilmediğini sorarsın. Okuduğunu anlamazsan bilene sorarsın.

Bir de bildiğini bazıları söylemiyor. Dün anlattılar bir hocaya gidiyorlarmış, soru soruyorlarmış cemaat. Cevap vermiyor. Niye cevap vermiyorsun? O da günah, yani bildiğini söylememek de günah. Çekiniyor adam, cevap veremiyor. Olmaz. Allah böyle emretmiş.

Diyanet İşleri'ne soru soruyorlarmış. "Benim anam öldü. Üç kardeş kaldık. Bir de babam. Anamın malları çok, nasıl bölüşeceğiz?" "Medenî Kanun var, avukata sorun." Olmaz, olmaz. İslâm hukukunda bunun bölünmesi şöyledir, diyecek. Diyemiyor korkusundan. Öyle bir şey var mı? Allah'ın kitabının bilgisi soruluyor, cevap veremiyor. Evet İslâm hukukunda yolu böyledir, desin. "Şimdi bu uygulanmıyor. Medenî Kanun

geldi, o uygulanıyor. Medenî Kanun'un hükümleri bundan biraz daha farklıdır. Onu avukata sorun." desin. Ama doğruyu söyleyin, doğruyu söylememek de bilen için vebaldır.

Ve inne bilme halilin mü'min. Çünkü ilim; mü'minin samimi dostu, sırdaş, samimi arkadaşıdır. Halil ne demek? Çok samimi arkadaş. İçtikleri su ayrı gitmiyor, her şeyleri beraber, kafa kafaya, omuz omuza. Çok sever onlar birbirlerini, hiç ayrılmazlar birbirlerinden. Birbirlerinin sırlarını da bilirler, birbirlerine yardım da ederler. Yapışık kardeşler gibidir, falan deriz ya. Halil o demek. Biz de hillet aralıklara girmek, demek. Girdisini çıktısını, arkadaşının bütün sorunlarını, düşüncelerini biliyor. O kadar samimiyse ona halil derler. En samimi arkadaş demek yani. En her şeyini bilen, bütün sırlarını söyleyebildiği, canından arkadaş demek.

İlim mü'minin sırdaşı, candan arkadaşındır, diyor Peygamber Efendimiz. Bizim öyle

mi? Yani bu asırda, Şimdi öyle değil. Neden? İlmî sevmiyoruz. İlmî öğrenmeye çalıŐmıyoruz, kitapları okumuyoruz. Hocaların yanına gitmiyoruz. Bir beldeye türkücü gelse, elinde sazı Őarkıcı gelse yer yerinden oynuyor, salonda yer bulunmuyor, biletler tamamen satılıyor. Allâme-i cihân gelse hiç kimsenin haberi yok.

Bakıyorsun, bilmem Koçhisar'ın falanca köyünde bir insan. Almanya'da Mustafa hoca anlatıyor. O da çok meraklı Konyalı. Kütüphanesi zengin, Arapça'sı iyi, talebe yetiştirir. Kendisi iyi hocalarda okumuŐ. Alim yani, ilim erbabı çok sevdiğimiz bir hocam. "Hocam Koçhisar'ın bir köyüne gittim. Allah! Köprünün arkasından birisi ıktı. KonuŐtum baktım; cevher, hazine. Her Şeyi biliyor." diyor. Yani oturaklı, kıymetli bir Şey. Allah, dedim yani. Bunu alalım getirelim İstanbul'a, Ankara'ya. Hem öğrenir, adam bildiğini öğretsin. Mehmet Emin Er Hoca'yı da Antep'te tanıdım ben.

İstanbul'a davet ettik. Ankara'ya davet ettik. Ankara'da Özelif sitesine gel otur. İlim öğren, dedik. Bizim ilahiyatçılara sadakanız olsun. Bunu, Allah razı olsun, kabul etti. Aman, Ankara'ya gel, orada öğren, dedim. Bizim Özelif sitesinde fıkıh enstitüsü falan kurduk. Orada talebe okuttu. Şimdi onu da elimizden alıyorlar, orayı da kapatıyorlar. Talebeleri de dağıttırıyorlar. Yani ilim düşmanları çok büyük zararlar veriyor. İlim mü'minin samimi, candan, sırdaş, en yakın arkadaşıdır, dostudur.

Sonra, ilim öğreneceğiz. Sonra vel ilme veziruhu ilim de veziridir. Padişahın veziri oluyor da işlerine yardımcı oluyor. Padişah vezirine havale ediyor işleri. Vezir ne demek. Vebalde ortak demek. Sorumluluğuna ortak demek. Padişahın veziri ne demek. Padişahın sorumluluğunu paylaşan, ve padişaha belirli konularda yardımcı olan kimse demek. Vezir, şimdi bakan deniyor. Herkes bakar, yani herkes bakıyor, gözü

kör olan bakamıyor sadece. Vezir sorumluluğu paylaşır. Herkes bakıyor, bakan ne demek? Çok saçma bir isimlendirme. Ama vezir güzel, sorumluluğu paylaşan.

İlimde ve onun sorumluluğunu paylaşan kimsedir. 'Onun' dediği burada kişinin mi demek istiyor. Yoksa ilme mi gidiyor buradaki 'onun' sözü. Yani ilim de ilmin veziridir mi demek istiyor? Yoksa kişinin mi veziridir demek istiyor? Bana kalırsa, galiba, ilme gidiyor bu hu zamiri. Yani insan alim olacak, ilim öğrenecek. İlimi sevecek, ilim arkadaşı olacak ama ilmin yanında hilmi de olacak.

Hilm ne demek? Kızılacak yerde bile kızmayıp sükûnetini, vakarını koruyabilen, kendisini tutabilen insana Halim derler. Hilm sahibi derler. Hilm; kızmamak, sakin olmak demek. "Ama çok kızılacak bir şey." Olsun, o ağırbaşlı adam, kendisini tutar. Sınırlarını germek istemez.

İlmin yanında insanın hilmi de olursa çok iyi olur. Ekmek kadayının üstüne halis

kaymak konulmuş gibi. İki bir birine çok yakışır. Gayet tatlı olur, son derece güzel olur. Halim selim olacak. Yani kızmayacak.

Peygamberimiz sallallahu aleyhi ve sellem'e birisi geldi. "Bana nasihat eyle ya Resûlallah." dedi. Peygamber Efendimiz kısaca:

La tağdap, dedi. Sinirlenme, öfkelenme, kızıverme olayların karşısında. Yani sakin ol, halim ol demek istedi. Bir daha nasihat et yâ Resûlallah, dedi. Başka istiyor.

Gene la tağdap, dedi. Kızma, dedi. Bir daha nasihat et, dedi. La tağdap, dedi. Öfkelenme, kızma. Bu çok önemli. Çoğumuz tutamıyoruz, ben dahil. Ben çok sinirli bir insanmışım meğerse. Hiç bilmiyordum, sinirlerini veriyorum. Elim ayağım titriyor. Elimde kırbaç olsa şaklatacağım. Tokmak olsa kafasına patlatacağım. Bu ne? Alim adam biraz da halim selim olur, kızmaz. Sakin olur. Hemen tepemin tası atıveriyor, sigortam diye patlıyor. Halim selim olacak.

Hilm de ilmin veziridir, onun yanına yakı-
şır. Beraberce insanı güzel idare ederler.

Başka, vel akle diynuhu. Akıl da kılavu-
zudur. İlme akıl yol gösterir, kılavuzluk
eder. Şuradan gideceksin, şöyle yapacak-
sın. Beraberce şöyle çıkacaksın. Bu badire-
den şöyle kurtulacaksın, diye. Akıl da çok
önemli.

İnsanoğluna Allahu Teâlâ hazretlerinin
verdiği en kıymetli alet akıldır. İnsan, aklı
sayesinde doğru yolu bulur. Doğru işi ya-
par, aklını kullandığı zaman alet yapar. Ak-
lını kullandığı zaman işi kestirmeden, ça-
buk tarafından yapar. Aklını kullanmadığı
zaman da çok yorulur, çok zahmet eder.
Bunun için dedelerimiz çok güzel söylemiş-
ler. "Akılsız başın cezasını eller ve ayaklar
çeker." Aklıma gelmedi. Dön geriye yeni-
den. Çünkü düşünmedi, akıl etmedi. tam
eve kadar gitmişken ne yapmış? Öküzün bü-
yüğünü ahırda unutmuş. Onu alıp tekrar
yine gelir, ayaklarıyla yorulur.

Veyahut bir şeyi yapar yapar kadın. Ben burada unutmuşum. Söker o yanlış yaptığı yerden, yorulur yani. Eli yorulur, ayağı yorulur. Aklını kullandı mı kestirmeden yolu bilir. Zarara uğramadan öbür tarafa gider. Bu da güzel. Aklımızı kullanacağız.

Akıl kullanmak da ne ile olur? Düşünmekle olur. Akı kullanmanın adına ne diyoruz? Düşünmek diyoruz. Tefekkür etmek diyoruz. Bir işi yaparken tefekkür edeceğiz. Ben bu işi nasıl yapabilirim. En kestirme nasıl yaparım, en güzel nasıl yaparım. Düşüneceğiz kestirmeden yapmanın çarelerini. En kestirmeden yapacağız.

Vel amele kayyimuhu. İcraat yani dine göre, ilmine göre aklına göre yumuşaklık. Rıfk da babasıdır bunun. Rıfk oldu mu, bir insan yaptığı işi yumuşak yumuşak yapar. "Gel kardeşim, tut bunun bir tarafından. Hadi bakalım.", tatlı yumuşak bir şekilde. Rıfkın zıttı nedir? Sertliktir, haşin, sert. İte kaka, vura kıra yapar. Yumuşak

yumuşak değil sert. Rıfk da babasıdır bu işin. Sonra, vezzine benzetme yapıyor Peygamber Efendimiz. İyice anlasınlar diye, benzeterek anlatıyor. Vezzine. O da bir çeşit yumuşaklık demek. Rıfk mülayimlik, zin de yumuşaklık demek. Mesela sapasağlam durduğunuz zaman omuzlarınız yumuşak olsun.

Prof. Dr. Mahmud Es'ad COŞAN
27 Safer 1421 / 31.05.2000

[Bütün HADİS DERSLERİ'ne PDF olarak ulaşmak için tıklayınız.](#)

